

שו"ת סיכום הדף היומי

מ"ל: n101@okmail.co.il :פוק: 03-5709307 ניתן לקבל כל יום לתיבת מייל או לפקס.

לע"נ ר' שמואל ב"ר יצחק זצ"ל

יבמות - צ"ד

1. נסתפקו - האם עד אחד נאמן להתיר יבמה לשוק. מהיכן פשט רב ששת?

שנינו: אמרו לה מת בעלך ואח"כ מת בנך. הלכה ונשאת, ואח"כ אמרו לה חילוף היו הדברים - תצא, והולד ממזר. ואין מדובר בתרי ותרי, א. שא"כ מה ראית לסמוך על הראשונים. ב. הרי רק ספק ממזר הוא. אלא מדובר שנישאת ע"פ אחד ואח"כ הכחישוהו שנים, ומשמע שבלא זאת, נאמן להתירה. ונדחה - מדובר בתרי ותרי, וכשבאו עדי הזמה שנאמנים להכחיש את הראשונים.

2. שנינו: 'אין האשה נאמנת לומר מת יבמי שאנשא, ולא מתה אחותי שאכנס לביתה'. מה החידוש בזה?

להו"א: היא אינה נאמנת, אבל עד אחד נאמן להתירה. ונדחה: שהרי בסיפא שנינו: אין האיש נאמן לומר מת אחי שאייבם את אשתו, ולא מתה אשתי שאשא את אחותה. וכי כאן יהיה עד אחד נאמן, הרי הקילו להאמין עד אחד רק 'משום עיגונא'. למסקנא: שלא נאמר הואיל וא"ר עקיבא יש ממזר מחייבי לאוין, חוששת היא על קלקול זרעה ומדייקת.

3. כיצד הוכיח רבא בק"ו שעד אחד נאמן להתיר יבמה לשוק?

אם האמינו עד אחד להתיר אשת איש שהוא איסור כרת, כ"ש שיאמינהו לאיסור לאו של יבמה לשוק. ודחו: היא עצמה תוכיח, שנאמנת להתיר עצמה מאשת איש, ואינה נאמנת להתיר עצמה מייבום. הטעם שאינה נאמנת להתיר עצמה מייבום - פעמים ששונאת את היבם ואינה מדייקת, לפ"ז אף בעד אחד שייך טעם זה.

4. רב: היה לו לר' אלעזר בן מתיא להעלות מרגנית מהפסוק 'אשה גרושה מאישה' והעלה חרס. מה היא המרגנית?

אפילו כגון שאמר לאשתו הרי את מגורשת ממני, ואין את מותרת לכל אדם פסולה לכהונה, והיינו ריח הגט.

5. הלכה אשתו למדינת הים, באו ואמרו לו מתה אשתך ונשא אחותה, אח"כ באת אשתו - ונתברר שהנישואין ל'אחותה' לא חלו, איזה דינים יוצא מכך?

א. מותרת אשתו הראשונה לחזור לו, ב. מותר בקרובות שניה, ושניה מותרת בקרוביו, ג. אם מתה ראשונה - מותר בשניה. ומותרת לחזור אליו, אף כשהלכו אשתו וגיסו למדינת הים, ונתקבלה עדות שמתו ואח"כ חזרו שניהם. לא אומרים מתוך שנאסרה אשת גיסו על גיסו תיאסר אשתו עליו.

6. אמרו לו מתה אשתו ונשא את אחותה, ואחר כך אמרו לו קיימת היתה ומתה. מה דין הולד?

הולד שנולד קודם מות אשתו, ממזר. והנולד לאחר מותה אינו ממזר. ר' יוסי חולק: כל שפוסל ע"י אחרים - פוסל ע"י עצמו, וכל שאין פוסל ע"י אחרים - אינו פוסל ע"י עצמו.

7. כל עריות שבתורה שנישאו לאיש שהן אסורות עליו אין צריכות הימנו גט. חוץ מאשת איש שנשאת על פי בי"ד, ר' עקיבא מוסיף עוד שנים, אלו הן?

א. אשת אח - כגון שקידש אחיו אשה והלך למדינת הים. האח שנשאר כאן שמע שמת אחיו ונשאה בתורת ייבום - אם חזר בעלה הראשון צריכה גט מהשני, שלא יאמרו שהאח הראשון קדשה בתנאי מסוים שלא התקיים, והשניה היא אשתו, ומכך שיוצאת ללא גט, משמע אין צריך גט. ב. אחות אשה - כגון שקידש אשה והלכה למדינת הים, ושמע שמתה, עמד ונשא את אחותה - אם חזרה, צריכה אחותה גט שלא יאמרו לראשונה היה תנאי בקידושין שלא התקיים ואת אחותה נשא כדין וכו'. חששות אלו אינם שייכים אם נשאה כיון שלא מועיל תנאי בנישואין. [לפיכך מסכים ר"ע במשנתנו שאשתו אינה 'אחות גרושתו' - בשאלה 5]

8. נאמר על הבא על חמותו 'באש ישרפו אותו ואתה' לר' ישמעאל 'את אחת מהן'. לר"ע: 'את שתיהן'. מה כוונת הפסוק, הרי בודאי לא ישרפו את אשתו?

אביי - לרבות אף הבא על אם חמותו, בשריפה.

רבא - למעט שהבא על חמותו לאחר מיתת אשתו, אינו בשריפה. - והטעם שלר"ע לא הוזכר במשנתנו מקרה שנשא את חמותו כששמע שמתה אשתו, כיון שאע"פ שאינו בשריפה, אבל איסור יש.